

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120207589
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4120207589.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: E. T., nar. XX.XX.XXXX a A. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, pracovisko Zlaté Moravce ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov: otec H. T., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX U., U. XXX, t. č. N. U. nad H., zastúpený: Advokátska kancelária Valach, Kišac, s. r. o., so sídlom 852 02 Bratislava, Gogoľova 18, IČO: 36 663 051 a matka O. R., nar. XX.X.XXXX, bytom E. R. XX, o návrhu matky detí o povolenie zmeny priezviska pre maloleté deti, o odvolaní otca maloletých detí proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 16. novembra 2020, č. k. 24P/164/2020-27, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) rozsudkom zo dňa 16. novembra 2020, č. k. 24P/164/2020-27, udelil súhlas matke maloletého dieťaťa O. R. na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej E. T., nar. XX.XX.XXXX z priezviska T. na priezvisko R. a udelil súhlas matke maloletého dieťaťa O. R., rod. G., nar. XX.X.XXXX na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého A. T., nar. XX.XX.XXXX z priezviska T. na priezvisko R.. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 35, § 43, § 11 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“) a § 11 ods. 3 zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku.

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že súdu bol dňa 8.7.2020 doručený návrh matky maloletých detí, ktorým matka maloletých detí žiadala o povolenie zmeny priezviska pre maloleté deti T.: E. a A.. V jej návrhu uviedla, že maloleté deti pochádzajú z jej prvého manželstva, pričom otec maloletých detí, ktorý bol jej manželom, neprejavoval žiadny záujem o deti. Chodil len zriedka do práce, bral drogy a požičiaval si peniaze, ktoré míňal na automaty. Uviedla, že v tom čase žili ako kočovní cigáni. Uvádala, že s manželom sa rozviedla, pričom ten nejavil o deti záujem, ani neposielal výživné na deti a starostlivosť o deti bola len na jej pleciach. Zároveň uvádala, že pre rôzne krádeže, vykrádanie a neplatenie výživného na deti je už otec maloletých detí vo väzbe vyše dvoch rokov. Poukázala na to, že momentálne je ona vydatá za terajšieho manžela D. R., nar. XX.X.XXXX. S jej terajším manželom sa ona pozná od malička a on má syna z jeho predchádzajúceho vzťahu. Uviedla, že jej maloleté deti jej terajšieho manžela volajú ocino tak ako ho volá jeho syn. Uviedla, že obe jej maloleté deti sú naviazané na jej terajšieho manžela, poslúchajú ho a on ich má veľmi rád, pričom ich berie ako vlastné deti. Maloletá E. hovorí o tom, že ona nie je T. ale R. a rozpráva to v škole, ktorú navštevuje. Uvádza, že ona sa musí volať ako jej mamina a tá sa volá R.. Samotná matka poukazuje na to, že deti za chyby rodičov nemôžu a zaslúžia si konečne priezvisko a otca, za ktorého sa nebudú v budúcnosti hanbiť a ktorý ich bude zodpovedne vychovávať

k životu a k láske. Zároveň uvádza, že chce, aby jej deti konečne mali takú rodinu, aká by v skutočnosti mala byť.

4. Konštatoval, že matka na pojednávaní pred súdom uviedla, že návrh v tejto veci podala, aby boli deti konečne šťastné. Poukázala na uzatvorenie manželstva, ktoré ona uzatvorila 5.6.2020 s D. R., nar. XX.X.XXXX, s ktorým sa poznala predtým 1,5 roka. Uviedla, že obe jej deti volajú jej terajšieho manžela ocino a takto si to samé zvolili. Zároveň uviedla, že obe jej deti vedia, že skutočným ich otcom je iný muž. Poukázala na to, že ona nevníma momentálne žiadny vzťah detí k ich biologickému otcovi. Poukazuje zároveň na to, že dcéra E. si pamätá jej biologického otca len zbežne a maloletý syn A. hovorí od malička jej terajšiemu manželovi ocino. Uviedla aj to, že obe maloleté deti vedia, že ich otcom je ich biologický otec, avšak nemajú k nemu žiadny citový vzťah. Zároveň zdôraznila, že dokáže spolu s terajším manželom pre deti vytvoriť zázemie a bezpečie a považuje svojho terajšieho manžela za istotu a bezpečie pre ňu i samotné maloleté deti.

5. Otec na pojednávaní pred súdom uviedol, že on je momentálne vo R. v U. nad H.. Vyjadril sa, že s matkou maloletých detí je rozvedený a má dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom T.: E. a A.. Uviedol, že v súčasnej dobe žiadny kontakt s deťmi nemá, ale píše im na meniny a narodeniny, pretože je vo VTOS od roku 2018, a to za vlámanie, pričom v predchádzajúcom období páchal aj krádeže. Potvrdil stav, že vie, že matka maloletých detí je v súčasnej dobe vydatá a nevie aký spôsob života vedú teraz jeho deti, pričom naposledy bol s maloletými deťmi v osobnom kontakte asi v roku 2019. Doznal stav, že v jeho živote zohrávali určitú úlohu aj drogy, aj stav, že si požičiaval finančné prostriedky, ale potom ich vrátil. Uviedol, že narobil dosť chýb, čo ľutuje a keď sa dostane z VTOS, bude sa o deti zodpovedne starať. Uviedol, že mu je ľúto, že sa viac nevenoval maloletým deťom v minulosti. Potvrdil, že bral drogy a k tejto činnosti sa aj vracal, pričom urobil veľa chýb, aj čo sa týka toho, že vykonával krádeže. Túto situáciu zhodnotil tak, že si neuvedomoval čo robí a takýmto spôsobom deťom ublížil. Vyjadril sa, že nevie prečo by sa malo deťom meniť priezvisko.

6. Kolízny opatrovník poukázal na stav, že vykonal pohovor s maloletými deťmi, pričom maloletý A. ohľadom toho, či si pamätá na svojho otca uviedol, že takéhoto otca nemajú, pričom maloletá E. ostala ticho a následne začala rozprávať o kúcorovi, ktorého majú doma. Podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka u oboch detí bolo vidieť, že nechcú o otcovi rozprávať. E. sa vyjadrila, že sa volá T., ale chce byť R. a maloletý A. uviedol, že sa volá A. R.. Deti vyjadrili dobrý vzťah k starým rodičom T.. Z pohľadu kolízneho opatrovníka v rámci rozhovoru s maloletými deťmi kolízny opatrovník uviedol, že sa javí, že maloleté deti sa prirodzene stotožňujú s rodinou, v ktorej vyrastajú a ktorú momentálne tvorí ich mama a jej manžel, ktorého obe deti považujú za ich otca. Zároveň uviedol, že vzhľadom na vek detí možno len ťažko vysvetliť deťom, že ich otec v súčasnosti nemôže plniť jeho rodičovskú úlohu z dôvodu, že sa nachádza vo VTOS. Kolízny opatrovník zdôraznil, že pre súčasný priaznivý vývoj maloletých detí je žiaduce, aby sa ustálili na priezvisku, ktoré používa ich matka s jej súčasným manželom.

7. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd zistil, že manželstvo rodičov maloletých detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra 24P/32/2017-57 zo dňa 1.8.2017. Obe maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky detí, ktorá je oprávnená maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Otec maloletých detí bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí sumou vo výške 60 eur mesačne na každé dieťa vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky počnúc právoplatnosťou rozsudku. Súd v tom čase upravil aj styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou E. v párnom týždni v kalendárnom roku od piatka 18.00 hod. do nedele 18.30 hod. a s maloletým A. v párnom týždni v kalendárnom roku v sobotu a v nedeľu vždy v čase od 9.00 hod. do 18.30 hod. s tým, že si maloleté deti v mieste ich bydliska prevezme a na tom istom mieste po ukončení styku maloleté deti odovzdá. Matke detí bola uložená povinnosť deti na stretnutia s otcom včas a riadne pripraviť a zabezpečiť ich odovzdanie. V čase rozvodu manželstva sa rodičia maloletých detí dohodli na ukončení manželstva rozvodom. Zároveň sa dohodli o ÚPP k maloletým deťom na čas po rozvedení manželstva. Matka maloletých detí v tom čase poukázala na dôvod rozpadu ich manželstva, že otec detí užíval drogy, hrával na automatoch a páchal krádeže, a preto už v tom čase ona s deťmi bývala u svojej babky. V tom čase jej otec detí na maloleté deti nijako neprispieval. Finančné prostriedky jej začal posilať až neskôr po nariadení neodkladného opatrenia súdom. V tom čase bola matka s deťmi na materskej dovolenke. Otec maloletých detí v konaní pred súdom o rozvedení manželstva priznal, že bral drogy, aj pervitín a bol aj na liečení 14 týždňov, ale nepomohlo mu to. Potvrdil aj stav, že hrával automaty, ktoré však nehrával vtedy, keď nemal v sebe drogy. Bol aj zamestnaný v spoločnosti

Secop Zlaté Moravce, kde dostal výpoveď v skúšobnej dobe. Potom chodil pracovať do hory, pomáhal montovať plastové okná a zarobil tak v priemere 250 eur mesačne.

8. V súčasnej dobe je matka maloletých detí vydatá a manželstvo uzatvorila dňa 5.6.2020 s D. R., nar. XX.X.XXXX, ktorý do manželstva vstupoval ako slobodný. Matka maloletých detí vstupovala do manželstva ako rozvedená. V súčasnej dobe žije matka s jej manželom a maloletými deťmi E. a A. v E. R.. Maloleté deti majú vytvorený dobrý vzťah s ich matkou, ktorá sa o deti riadne stará. Prijali aj jej súčasného manžela, ktorý žije spolu s nimi. Pri pohovore s maloletými deťmi sa tieto vyjadrili, že bývajú s maminou, ocinom a D.. Uviedli, že maloletý D. je ich veľký brat, ktorý býva s jeho maminou a ku nim chodí na prázdniny. Súčasného manžela matky obe deti volajú ocino. Uviedli tiež, že spoločne s maminou a jej súčasným manželom chodia na výlety. Maloletý A. uviedol na dotaz sociálnej pracovníčky ohľadom toho či si pamätá na biologického ocina, ktorého mali prvého, maloletý odpovedal, že takého nemajú a maloletá E. zostala ticho. U detí bolo pozorované, že sa o biologickom otcovi nechcú rozprávať. Maloletá E. uviedla, že ona sa volá E. T., ale chce byť R. ako jej ocino, čím myslela súčasného manžela jej matky. Zároveň uviedla, že deti sa jej v škole smejú z priezviska T. a následne ostala smutnejšia. K priezvisku T. a ani k minulosti sa už nechcela vyjadrovať. Maloletý A. uviedol, že on sa volá A. R.. Pri rozprávaní s deťmi z úrovne zamestnancov ÚPSVaR Nitra pracovisko Zlaté Moravce deti uviedli, že majú starých rodičov T., ktorých aj navštevujú a majú u nich kocúra E.. Uviedli, že chodievajú aj k starým rodičom R., ktorí bývajú v činžiaku. Obe deti nakoniec zhodne uviedli, že sa chcú volať ako ich ocino (manžel ich matky) a ich veľký brat D.. Z vyjadrenia matky detí zamestnanci ÚPSVaR zistili, že otec sa s maloletými deťmi nekontaktuje, pričom maloletý A. svojho biologického otca nepozná a maloletá E. si pamätá len to, čo jej biologický otec počas spoluzitia zobral.

9. V súčasnej dobe žijú maloleté deti s ich matkou a jej súčasným manželom, s ktorým majú vytvorený dobrý vzťah. Matka sa o deti riadne stará a pomáha jej súčasný manžel D. R., s ktorým ona uzatvorila manželstvo 5.6.2020. Pred vstupom do manželstva sa s ním poznala 1,5 roka. Vzťah jej manžela k maloletým deťom E. a A. označila za veľmi dobrý, pričom obe deti jej manžela volajú ocino. Takto si to zvolili deti samé, pričom vedia, že ich skutočným otcom je iný muž. Matka detí nevníma žiadny vzťah detí k biologickému otcovi. Samotná E. si pamätá biologického otca len zbežne a maloletý A. biologického otca nepozná, pričom maloletý hovorí jej terajšiemu manželovi ocino. Citový vzťah medzi maloletými deťmi a ich biologickým otcom neexistuje. Matka maloletých detí si veľmi ťažko spomína na časy, keď žila v manželstve s otcom maloletých detí, ktorý bral drogy, kradol a hral automaty a vôbec jej nebol nápomocný ohľadom starostlivosti o deti. Uviedla, že v tom čase jej boli nápomocní starí rodičia maloletých detí zo strany ich otca a ona umožňovala deťom kontakt so starými rodičmi zo strany otca. Deti sa nepýtajú na ich biologického otca jej, pýtajú sa však na starých rodičov T., s ktorými radi trávia čas a majú s nimi dobré vzťahy. Matka detí vníma ich vzťah s terajším manželom ako vzťah úžasný a niekedy ju zamrzí to, že skôr idú za ním ako za ňou. Maloletý A. v podstate svojho biologického otca ani nepozná a maloletá E. nechce s otcom komunikovať, keďže v minulosti bola svedkom neustálych nájazdov polície v súvislosti s trestnou činnosťou u jej otca, ako aj toho, keď jej otca vyhadzovali z domu aj jeho rodičia, keď bol sfetovaný. Podľa matky obe deti vnímajú situáciu v jej terajšom manželstve tak, že jej terajšieho manžela vnímajú ako ich otca. Obaja ho volajú ocino a majú s ním nadviazaný vzťah. Samé deti sa rozhodli volať ho ocino. Nikdy nenaznačili ich matke, že by ich biologického otca chceli vidieť alebo počuť a nikdy neprejavili ani záujem o stretnutie s ním. Deti tiež nijako nereagovali na pohľadnicu, ktorú im zaslal otec a v tomto smere sa jej na nič nepýtali. Samotná matka detí deťom nijako nepripomína ich biologického otca. Samotné konanie ohľadom zmeny priezviska u detí z pohľadu matky detí vyvolal stav, že maloletá E. prišla s tým, že by sa chcela volať priezviskom takým, akým sa volá jej matka. Z vyjadrenia matky detí vyplynul stav, že jej terajší manžel berie obe jej maloleté deti ako vlastné, učí sa s nimi, hrá sa s nimi, chodí s deťmi ku lekárom a vozí ich aj k starým rodičom zo strany ich biologického otca T.. Matka detí s jej terajším manželom vytvárajú obom deťom zázemie a bezpečie a samotná matka detí, ale aj maloleté deti považujú jej terajšieho manžela za istotu a bezpečie pre nich. Matka detí vyčíta otcovi maloletých detí ohľadom jeho osoby to, že u neho nemala ona, ani deti nikdy bezpečie, istotu, financie. Nevidela zo strany otca detí žiadnu zodpovednosť ani morálnu slušnosť. Matka detí poukázala na nevhodné správanie sa otca aj k maloletej dcére E., keď jej otec zobral peniaze z pokladničky, ktoré si ona sporila a taktiež na to, že aj jej samotnej brával otec detí peniaze. U bývalého manžela vnímala to, že sa o deti nestaral a jediné výživné, ktoré ona kedy dostala bolo od štátu a k deťom sa otec správal tak, akoby deti ani nemal. Nebol nápomocný pri výchove detí. Požičiaval si peniaze od rôznych ľudí, ktoré následne nevrátil. Takýto ľudia sa následne vrátenia peňazí dožadovali. Matka detí sa obávala o svoje bezpečie a bezpečie detí, keďže otec detí mal nadviazané vzťahy s podivnými ľuďmi.

Holdoval drogám, automatom a deťom sa málo kedy venoval, a preto tieto boli odkázané na starostlivosť zo strany matky a tejto pomáhali starí rodičia maloletých detí z jej strany i zo strany rodičov otca. Matka detí vyjadrila to, že v súčasnej dobe cíti veľkú oporu a bezpečie pri svojom manželovi, ktorého pozitívne vnímajú aj maloleté deti, a keďže maloleté deti majú priezvisko po ich biologickom otcovi, pričom u nej sa uzavretím manželstva priezvisko zmenilo na priezvisko R., chcela by, aby toto priezvisko mali aj obe maloleté deti. Matka detí s jej manželom sa riadne o obe maloleté deti starajú a vytvárajú pre ne vhodné podmienky v ich domácnosti, pričom matka detí pracuje ako účtovníčka. Otec maloletých detí sa s deťmi nestretáva. Potvrdil, že nevie akým spôsobom života jeho deti žijú a potvrdil aj to, že vie, že jeho bývalá rozvedená manželka je vydatá. Posledný kontakt s maloletými deťmi mal v roku 2018. Vyjadril sa, že s deťmi komunikuje telefonicky keď sú deti u jeho rodičov, keďže matka detí tieto nosí k jeho rodičom. Opakovane doznal stav, že v jeho živote zohrávali určitú úlohu drogy, ako aj to, že si požičiaval finančné prostriedky. Ako vyplýva z rozsudku Okresného súdu Nitra 4T/90/2017 bol otec maloletých detí H. T., nar. XX.XX.XXXX uznaný za vinného tým, že spáchal zločin krádeže podľa § 215 ods. 1, ods. 3 písm. b, ods. 4 písm. b Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e Trestného zákona. Uvedeného skutku sa dopustil aj napriek tomu, že bol v predchádzajúcich 24 mesiacoch odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Nitra sp. zn. 2T/15/2016 zo dňa 20.4.2016 za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a Trestného zákona. Z hodnotenia otca detí, ktoré súd vyžiadaval od UVTOS U. nad H. vyplýva stav, že správanie otca detí bolo na požadovanej úrovni, dodržiaval ústavný poriadok a časový rozvrh dňa, príkazy nadriadených príslušníkov sa snažil rešpektovať, v kolektíve spolu odsúdených konflikty nevyvolával. V osobných veciach si udržiava priemerný poriadok. Počas doterajšieho výkonu trestu nebol disciplinárne odmenený ani potrestaný. Neabsolvoval žiadne rekvalifikačné kurzy, ani iné formy vzdelávania. Vo voľnom čase sleduje najmä TV, počúva rozhlas a hrá spoločenské hry. V skoršom období bol pracovne zaradený na pracovisku v ústave, odkiaľ bol dňa 31.12.2018 zo zdravotných dôvodov vyradený. Aktuálne pracovne zaradený nie je zo zdravotných dôvodov. Zapája sa do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného. Je vyučený na SOU ako murár. Podľa správy kontakt počas VTOS udržiava hlavne s jeho rodičmi a sestrou. Na základe rozhodnutia Okresného súdu Nitra č. k. 4T/90/2017 mu bola nariadená ambulantná protitoxikomanická liečba, ktorú otec detí od 27.11.2019 do 20.7.2020 vykonal na oddelení špecializovaného zaobchádzania. Na základe uznesenia vydaného Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 9Nt/23/2020-5 zo dňa 19.6.2020 bol z ochranného protitoxikomanického liečenia ambulantnou formou prepustený. U otca maloletých detí je predpokladaný koniec trestu 17.5.2025.

10. Na základe vykonaného dokazovania dospel prvoinštančný súd k záveru, že návrh matky mal. detí v právnej veci udelenia súhlasu súdu k žiadosti o zmenu priezviska u maloletých detí je dôvodný. Právo určiť dieťaťu meno a priezvisko je prioritne právom rodičov maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa musí mať priezvisko svojho rodiča a k zmene priezviska môže dôjsť len v zákonom stanovených prípadoch a zákonom predpísaným spôsobom. V prípade ak jeden z rodičov nesúhlasí so zmenou priezviska, súd dá súhlas druhému rodičovi na podanie žiadosti o zmenu priezviska len z vážnych dôvodov. Za závažné dôvody možno považovať hlavne stav, keď si rodič, ktorého priezvisko maloletý má neplní rodičovské povinnosti vo vzťahu k dieťaťu, nejaví oň záujem, stratil k dieťaťu citové väzby alebo sú tu interakcie týchto dôvodov na strane rodiča aj vážne dôvody na strane maloletého dieťaťa a nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa naďalej udržiaval pocit spolupatričnosti s týmto rodičom. Priezvisko maloletého dieťaťa je neoddeliteľnou súčasťou jeho identity od narodenia, maloleté dieťa sprevádza celý život, maloleté dieťa sa ním vo svojom vnútornom prežívaní pocitov aj navonok vo vonkajšom svete, v spoločenskom prostredí identifikuje, stotožňuje, vplýva na komfortnosť prežívania pocitov maloletého dieťaťa. Vzhľadom na tieto skutočnosti na zmenu priezviska maloletého musia existovať závažné dôvody. Súd v situácii stavu pomerov u mal. detí, ktoré sú zverené do osobnej starostlivosti ich matke, ktorá sa o ne riadne osobne stará sú prirodzene naviazané na matku. Naviazanosť detí je zrejmá aj na súčasného manžela matky detí, s ktorým matka detí uzatvorila manželstvo 5.6.2020 potom, čo sa dlhodobejšie a aj z mladších časov poznali. Matka detí sa s jej terajším manželom poznali podľa vyjadrenia matky detí od malička. Maloleté deti sú citovo naviazané na ich matku a pozitívny vzťah si vytvorili aj k jej súčasnému manželovi ešte predtým ako matka detí s jej terajším manželom uzatvorili manželstvo. Biologický otec detí sa na výchove ani výžive detí nepodieľa. Aktuálne je vo VTOS na základe odsudzujúceho rozsudku, keďže holdoval drogám, dopúšťal sa krádeží, nevedol riadny spôsob života, čím trpela jeho rodina, najmä manželka i mal. deti. V konečnom dôsledku je otec mal. detí v súčasnej dobe vo VTOS od 17.9.2018. Jeho spôsob života nebol upriamený na rodinu a rodinný život, keďže už v čase manželstva požíval drogy, hral automaty a dopúšťal sa krádeží. V dôsledku trestnej činnosti bol po rozvode manželstva aj právoplatne odsúdený a momentálne sa nachádza vo VTOS U.

nad H.. S deťmi otec nemá osobný kontakt. Matka detí umožňuje stretnutia detí so starými rodičmi zo strany otca. Títo boli matke detí aj v minulosti nápomocní a ťažko znášali konania ich syna. Keď im otec voláva títo umožnia deťom telefonický kontakt s ich otcom, avšak deti svojho biologického otca za roky, čo je vo VTOS nepoznajú a identifikujú sa prostredím matky a jej manžela, s ktorým žijú a považujú ho za ich otca. Deti vnímajú osoby, ktoré sa o ne starajú, poskytujú im zázemie a bezpečie a majú vytvorený vzťah s ich matkou, jej manželom i starými rodičmi zo strany matky i otca. Bremeno starostlivosti o mal. deti bolo a naďalej zostalo práve na matke detí, keďže otec detí sa vo výchove a starostlivosti o deti neangažoval. Venoval sa protispoločenskej činnosti, ktorej dôsledkom sa nakoniec dostal do VTOS. V dôsledku takéhoto stavu na jeho strane sa pripravil o rodinu, osobný kontakt s deťmi a je otázne, či v tomto smere bude vedieť otec detí realizovať nápravu v bežnom živote po jeho prepustení z VTOS. Sám jeho vlastným zavinením spôsobil stav, že sa nemôže aktívne angažovať v starostlivosti o deti. V nej sa žiaľ neangažoval ani v čase jeho spolužitia s matkou detí. To sa podpísalo aj o rozpad jeho manželstva s matkou detí. Bremeno starostlivosti o deti niesla práve matka detí a opora zo strany otca pre deti i ich matku dlhodobo absentovala. Otec detí nemohol byť matke detí ani deťom oporou, keďže holdoval drogám, krádežiam a nevedol riadny a usporiadaný spôsob života. Deti si len ťažko môžu pamätať na osobný kontakt s ním. Nateraz žijú s matkou, ktorá im poskytuje starostlivosť, lásku i bezpečie. Tú deti dostávajú aj od súčasného manžela ich matky, ktorý je aktívny v starostlivosti o deti a deti s ním majú vytvorený pozitívny vzťah. Identifikujú sa prostredím, v ktorom momentálne žijú u matky a jej manžela. Otec pochybil, keď uprednostnil jeho protispoločenské konanie pred tým, aby sa venoval deťom a pomáhal matke detí, ktorej museli byť nápomocní rodinní príslušníci. Matka plynutím času našla zázemie a bezpečie v jej terajšom manželovi, ktorý prijal aj jej mal. deti. Deti vedia, že ich otcom je iný muž, ale ako otec nateraz vnímajú muža, s ktorým každodenné žijú, ktorý je im blízky a nápomocný a ktorý má rád aj ich matku s ktorou vstúpil do manželstva potom, čo sa dlhobehšie spolu poznali. Deti vnímajú ich matku ako prioritnú vzťahovú osobu. Prijímajú i blízkosť jej súčasného partnera, ktorému dôverujú a je im ako osoba blízky, je súčasťou ich života. Biologický otec sa s nimi nehrá, nepomáha im, nemajú s ním vytvorený žiadny kvalitný a plnohodnotný vzťah, keďže ich otec si jeho vlastným konaním zavinil to, že namiesto výchovy detí a starostlivosti o ne je umiestnený vo VTOS. Matka deťom jej doterajším spôsobom života dáva záruku, že sa o ne vie postarať, že jej má kto pomôcť, či už jej manžel alebo starí rodičia. Matka detí a jej manžel sú nateraz osoby, ktoré sa o deti riadne starajú. Ich starostlivosť prijímajú aj mal. deti. Deti sú tiež naviazané aj na syna manžela ich matky z iného vzťahu a D. ho označuje za ich veľkého brata. Ten ku nim chodieval na návštevy. Samotné maloleté deti pred kolíznym opatrovníkom uviedli, že sa chcú volať ako ich ocino (manžel ich matky) a ich veľký brat D.. Otec detí sa na výžive mal. detí nijako nepodieľa a aktuálne pracovne zaradený vo VTOS nie je podľa vyjadrenia ÚVTOS zo zdravotných dôvodov. Od 27.11.2019 do 20.7.2020 vykonal súdom nariadenú ambulantnú protitoxikomanickú liečbu. VTOS by mal ukončiť 17.5.2025. Ťažko možno očakávať, ako sa otec detí postaví k životu po jeho prepustení z VTOS. Jeho konaním v uplynulom období si vybral cestu, kedy uprednostnil jeho závadný spôsob života pred mal. deťmi a manželkou, ktorá v tom čase pomoc s deťmi rozhodne potrebovala a naďalej potrebuje. V súčasnej dobe sú deti práve na matku naviazané, identifikujú sa prostredím v ktorom žijú a ľuďmi, s ktorými žijú. Vzťah s otcom nemajú žiadny. Prioritne vnímajú ich matku. Vnímajú aj priezvisko matky, ktorým sa po sobáší s terajším manželom ich matka predstavuje a majú záujem, aby ich priezvisko bolo rovnaké aké ho má ich matka. Rolu otca u nich zabezpečuje manžel matky, aj keď deti vedia, že nie je ich otcom. V ich živote ho však prijali a cítia sa pri ňom bezpečne. Prioritný vzťah deti logicky majú s ich matkou, identifikujú sa ňou ako najbližšou osobu, ktorej veria, ktorú nasledujú, keďže táto ich vychováva a stará sa o ne. Naviazanosť detí na matku je logická, keďže práve matka sa im roky venovala, zabezpečila im bezpečie a zázemie, priviedla do ich života jej terajšieho manžela, ktorému dôveruje a dôverujú mu aj mal. deti. Matka detí a jej manžel majú vytvorený citový vzťah s oboma deťmi, pričom najsilnejším potom pre deti je ich matka. Deti vedia a vnímajú v bežnom spoločenskom kontakte, že ich matka má priezvisko R. a logicky prichádzajú k záveru, že aj oni chcú mať toto priezvisko ich matky. Deti majú samozrejme aj otca - ich biologického rodiča, avšak tento v ich živote reálne absentuje, nakoľko vykonáva trest odňatia slobody a deti sa otcom neidentifikujú, nemajú s ním vytvorenú žiadnu spolupatričnosť, puto, o ktoré ich vlastne pripravil tým, že páchal skutky, za ktoré bol v spoločnosti právoplatne odsúdený. Otec pre deti nateraz nepredstavujú žiadne zázemie ani bezpečie, deti na otca naviazané nie sú, je otázne aký vzťah si dokáže otec s deťmi do budúcnosti vytvoriť. Preto má súd za to, že návrh matky mal. detí bol podaný v tejto právnej veci dôvodne a súd preto matke mal. detí udelil súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska pre mal. deti T.: E. ako aj A. tak, ako uvádza výroková časť tohto rozsudku.

11. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Zák. č. 160/2015 Z. z. v platnom znení (Civilného mimosporového poriadku) ďalej len CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a zamietol návrh matky. Uviedol, že predtým ako nastúpil na výkon trestu sa pravidelne stretával so svojimi deťmi u jeho rodičov, kde predtým určitú dobu žil. Deti tam chodievali 2x do mesiaca po dohode s matkou detí. Staršia E. vždy plakala, keď mala odísť a chcela byť dlhšie s otcom. Mladší syn A. to vzhľadom na svoj vek ešte tak nevnímal. Otec detí sa deťom z výkonu trestu pravidelne ozýva a posiela im pohľadnice vždy na narodeniny, meniny a Vianoce. Otec sa snažil volať deťom aj na mobil, avšak matka blokovala telefonáty od otca a odblokovala ho až po pojednávaní, na ktorom sa rozhodlo o súhlase so zmenou priezviska detí. Je logické, že otec sa aktuálne so svojimi deťmi nestretáva a ani nechce stretávať, keďže je vo výkone trestu a návštevami na takomto mieste ich určite nechce stresovať. Otec má záujem si s nimi vytvoriť riadne a silné puto, do budúcnosti aj možnosti a priestor na to, aby im sám vedel vysvetliť ako ľahko môže človek sklúzať do protiprávnej roviny a na svojom vlastnom živote im byť príkladom toho, že človek sa môže zmeniť a mal by mať šancu to dokázať aj svojim najbližším. Zmenu priezviska vníma otec ako úplné pretrhnutie jeho puta s deťmi, ktoré už potom nikdy a nikým nebudú vedené k tomu, aby vnímali vo svojom živote existenciu ich biologického otca, na ktorého časom pravdepodobne zabudnú a nebude im ho už nič pripomínať. Otcovi sa tak mimoriadne sťažuje citový prístup k jeho deťom, ktorého už nebudú môcť vnímať ani cez spoločné priezvisko. O to viac túto skutočnosť otec vníma preto, keďže jeho deti sú maloleté a naozaj vo veku, kedy potrebujú silno vnímať takéto podnety, aby si na neho mohli naviazať spomienky do budúcnosti.

13. Situáciu by bolo možné vnímať iným spôsobom jedine v prípade, ak by deti o otcovi nevedeli, nemali vzťah k svojmu priezvisku, nevnímali ho dlhšiu dobu cez ich oslovanie týmto menom a podobne. To však určite nie je tento prípad. Otec je toho názoru, že jeho deti majú už vytvorený vzťah k svojmu priezvisku (aj keď to možno nevnímajú) a k jeho zmene nemôže prísť vytvorený vzťah k svojmu priezvisku. Je nepochybné, že aj matka detí by mala v tomto smere viesť a podporovať svoje deti, aby sa dokázali identifikovať so svojim pôvodným priezviskom, ktoré majú od narodenia, a to o to viac, pokiaľ sama podporuje kontakt detí napr. s ich starými rodičmi z otcovej strany, ku ktorým sa deti sami pýtajú, nakoľko ich majú veľmi radi a dokonca má vedomosť o tom, že deti s otcom počas styku so starými rodičmi telefonicky komunikujú.

14. Medzi otcom a deťmi je vytvorené citové puto, ktoré vedia potvrdiť aj jeho rodičia, matka E. T., nar. XX.XX.XXXX, a otec R. T., nar. XX.X.XXXX, obaja bytom U. XXX, XXX XX U., ktorí v konaní doposiaľ neboli vypočutí, ale pre úplné zistenie skutkového stavu by vypočutí byť mali, z ktorého dôvodu ich preto otec navrhuje vypočuť v rámci odvolacieho konania.

15. Otec má záujem po výkone trestu čo najskôr nadviazať riadny kontakt so svojimi deťmi a tento pravidelne udržiavať. Verí, že sa natrvalo napraví a už ich viac nesklame. Priezvisko človeka do značnej miery vytvára aj našu vlastnú identitu, s ktorou sa prirodzene stotožňujeme. Okrem toho priezvisko nás identifikuje aj s rodinou, resp. rodom, od ktorého priezvisko získavame. Právo na meno, a teda aj na jeho časť - priezvisko, patrí medzi základné práva dieťaťa dané čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj do rozsahu pôsobnosti práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ktoré je zakotvené v čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Je nepochybným faktom, že už malé deti sú vskutku držiteľmi týchto práv a že rané detstvo je z hľadiska plnenia týchto práv veľmi kritickým obdobím, ktoré ich môže ďalekosiahle ovplyvniť na celý ich život. Otec preto vzhľadom na ich vek apeluje na to, aby súd uplatňovanie týchto práv v prípade jeho detí riadne dodržiaval.

16. Za týchto okolností je zrejmé, že prípadná zmena priezviska maloletého dieťaťa nie je len „formálnym“ úkonom, ale do značnej miery ide o skutočný zásah do identity maloletého dieťaťa, ktorý môže a pravdepodobne aj bude mať vážny dopad na jeho ďalší vývin, ktorému sa otec snaží svojím konaním zabrániť. Otec má za to, že v jeho prípade neboli splnené dôvody na udelenie súhlasu so zmenou priezviska jeho detí, je presvedčený, že neexistujú tak závažné skutočnosti, ktoré by takéto rozhodnutie podporovali a otec s rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasí.

17. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka tak, že súd podrobne preskúmal podstatné skutočnosti. Venoval sa dostatočne aj citovému vzťahu, ktorý medzi deťmi a otcom neexistuje. Navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

18. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník tak, že otec detí si momentálne nemôže plnohodnotne plniť rodičovskú, výchovnú, ekonomickú, ochrannú, socializačnú funkciu vo vzťahu k mal. deťom z dôvodu, že sa aktuálne nachádza v ÚVTOS. V záujme mal. detí je, aby novovytvorená rodina používala rovnaké spoločné priezvisko, R., R.. Maloleté deti sa týmto priezviskom predstavujú, stotožňujú sa s ním. Majú kladne vyvinutý vzťah k manželovi matky aj nevlastnému bratovi D.. V súčasnosti sú vzťahy s rodinou otca tiež udržiavané. Maloleté deti pravidelne navštevujú starých rodičov a sestru z otcovej strany. V rodine starých rodičov prespávajú a kedykoľvek prejavia záujem o návštevu starých rodičov, návšteva je im umožnená a zrealizovaná. Navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok.

19. K vyjadreniu matky sa písomným podaním vyjadril otec poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.6.2020, č. k. 5CoP/19/2020, či s poukazom na R 11/73 navyše uviedol (okrem už uvedeného), že v konaní neboli osvedčené žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa (závažné dôvody), ktoré by odôvodňovali udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti o zmenu priezviska ich spoločných maloletých detí. Práve naopak, otec svoje správanie viackrát oľutoval, za svoju protispoločenskú činnosť prebral zodpovednosť a momentálne si riadne odpykáva uložený trest. V rámci svojho odsúdenia vykazuje riadne správanie, rešpektuje príkazy nadriadených, v kolektívoch spolu odsúdených nevyvoláva konflikty, venuje sa mierumilovným spoločenským aktivitám a pred výskytom zdravotných problémov bol aj pracovne zaradený na pracovisku v ústave. Navyše riadne absolvoval aj protitoxikomanickú liečbu. Takéto hodnotenie otca maloletých detí, ktoré si súd prvého stupňa vyžiadaval z N. U. nad H., je nepochybne jasným dôkazom toho, že otec robí prvé dôležité kroky k svojej náprave tak, aby po ukončení trestu mohol viesť plnohodnotný život. V tomto smere by preto otec očakával, že jeho úsilie bude súdom podporené a nebude takýmto spôsobom ďalej „trestaný“ za to, že určitú časť svojho života sa, bohužiaľ, venoval (z jeho pohľadu dnes) nelegálnym činnostiam. Každý človek má predsa určitý morálny nárok na druhú šancu a je nespravodlivé na neho po celý život nazerať len za poklesky z určitej etapy jeho života.

20. Vzťah matky a jej nového manžela, ktorého priezvisko majú mať maloleté deti, je krátkodobým vzťahom. Zmena priezviska maloletých detí na priezvisko ďalšieho manžela, s ktorým matka žije krátku dobu nemôže byť v najlepšom záujme maloletých detí. V prípade ak by došlo k zmene priezviska maloletých detí na priezvisko manžela matky a tento krátky vzťah by sa rozvrátil, maloletým deťom by ostalo priezvisko manžela matky, čo by opätovne nepriaznivo vplývalo na maloleté deti. Otec pravidelne 1x do týždňa telefonuje matke a informuje sa o maloletých deťoch. Otec taktiež pravidelne telefonuje svojej matke (starej matke maloletých detí), pričom sa vždy informuje o maloletých deťoch. Otec má záujem po výkone trestu čo najskôr nadviazať riadny kontakt so svojimi deťmi a tento pravidelne udržiavať. Verí, že sa natrvalo napraví a už ich viac nesklame.

21. Kolízny opatrovník sa následne vyjadril k vyjadreniu otca tak, že maloleté deti v sociálnej interakcii, najmä v škole s rovesníkmi, sú nútené odpovedať na otázky rovesníkov o rozdielnosti priezvisk. S týmto sa stretáva maloletá E.. Je známe, že zmena priezviska nie je len formálny úkon, ale je to úkon, ktorý má vplyv na ďalší vývin a socializáciu maloletých detí. Dlhodobým odlúčením maloletých detí od biologického otca dochádza k vzájomnému odcudzeniu medzi rodičom a deťmi. Otec maloletých detí by mal VTOS ukončiť dňa 17.5.2025. Z vyjadrenia otca vyplýva, že sa v aktuálnej situácii s maloletými deťmi nestretáva a ani nechce stretávať, nechce deti stresovať návštevami vo výkone trestu. Otec uvádza, že pravidelne kontaktuje matku detí a informuje sa o maloletých deťoch, posielal im pohľadnice. Matka maloletých detí tvrdí, že citový vzťah medzi maloletými deťmi a ich otcom neexistuje. Na výživu maloletých detí má otec podľa právoplatného rozsudku prispievať sumou 60 eur mesačne na každé dieťa. Otec sa na výžive maloletých detí nepodieľa, nie je pracovne zaradený vo VTOS zo zdravotných dôvodov. Súd disponuje žiadosťou otca zo dňa 9.6.2020 o zníženie výživného. Ako dôvod otec uvádzal, že sa nachádza vo VTOS, nemá žiadny príjem. Tento návrh otec maloletých detí vzal späť v podaní na Okresný súd Nitra dňa 5.1.2021, čiže v termíne po súdnom pojednávaní o udelení súhlasu matke so zmenou priezviska maloletých detí. Otec detí si momentálne nemôže plnohodnotne plniť rodičovskú, výchovnú, ekonomickú, ochrannú a socializačnú funkciu vo vzťahu k mal. deťom. Napriek rozhodnutiu súdu vo veci súhlasu o zmenu priezviska maloletých detí, otcovi naďalej zostávajú rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k maloletým deťom.

22. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie a prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

23. Podľa § 398 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

24. Podľa § 398 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

25. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

26. Odvolací súd konštatuje, že matka maloletých detí žiadala o povolenie zmeny priezviska pre maloleté deti T.: E. a A.. V jej návrhu uviedla, že maloleté deti pochádzajú z jej prvého manželstva, pričom otec maloletých detí, ktorý bol jej manželom, neprejavoval žiadny záujem o deti. Chodil len zriedka do práce, bral drogy a požičiaval si peniaze, ktoré míňal na automaty. Uviedla, že v tom čase žili ako kočovní cigáni. Udávala, že s manželom sa rozviedla, pričom ten nejavil o deti záujem, ani neposielal výživné na deti a starostlivosť o deti bola len na jej pleciah. Zároveň udávala, že pre rôzne krádeže, vykrádanie a neplatenie výživného na deti je už otec maloletých detí vo väzbe vyše dvoch rokov. Poukázala na to, že momentálne je ona vydatá za terajšieho manžela D. R., nar. XX.X.XXXX. S jej terajším manželom sa ona pozná od malička a on má syna z jeho predchádzajúceho vzťahu. Uviedla, že jej maloleté deti jej terajšieho manžela volajú ocino tak ako ho volá jeho syn. Uviedla, že obe jej maloleté deti sú naviazané na jej terajšieho manžela, poslúchajú ho a on ich má veľmi rád, pričom ich berie ako vlastné deti. Maloletá E. hovorí o tom, že ona nie je T., ale R., a rozpráva to v škôlke, ktorú navštevuje. Uvádza, že ona sa musí volať ako jej mamina a tá sa volá R..

27. Návrh v tejto veci podala, aby boli deti konečne šťastné. Poukázala na uzatvorenie manželstva, ktoré uzatvorila 5.6.2020 s D. R., nar. XX.X.XXXX, s ktorým sa poznala predtým 1,5 roka. Uviedla, že obe jej deti volajú jej terajšieho manžela ocino a takto si to samé zvolili. Zároveň uviedla, že obe jej deti vedia, že skutočným ich otcom je iný muž. Poukázala na to, že ona nevníma momentálne žiadny vzťah detí k ich biologickému otcovi. Poukazuje zároveň na to, že dcéra E. si pamätá jej biologického otca len zbežne a maloletý syn A. hovorí od malička jej terajšiemu manželovi ocino. Uviedla aj to, že obe maloleté deti vedia, že ich otcom je ich biologický otec, avšak nemajú k nemu žiadny citový vzťah. Zároveň zdôraznila, že dokáže spolu s terajším manželom pre deti vytvoriť zázemie a bezpečie a považuje svojho terajšieho manžela za istotu a bezpečie pre ňu i samotné maloleté deti.

28. Otec na pojednávaní pred súdom uviedol, že on je momentálne vo VTOS v U. nad H.. Vyjadril sa, že s matkou maloletých detí je rozvedený a má dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom T.: E. a A.. Uviedol, že v súčasnej dobe žiadny kontakt s deťmi nemá, ale píše im na meniny a narodeniny, nakoľko je vo VTOS od roku 2018, a to za vlámanie, pričom v predchádzajúcom období páchal aj krádeže. Potvrdil stav, že vie, že matka maloletých detí je v súčasnej dobe vydatá a s deťmi bol naposledy v osobnom kontakte asi v roku 2019. Doznal stav, že v jeho živote zohrávali určitú úlohu aj drogy, aj stav, že si požičiaval finančné prostriedky, ale potom ich vrátil. Uviedol, že narobil dosť chýb, čo ľutuje a keď sa dostane z VTOS, bude sa o deti zodpovedne starať. Uviedol, že mu je ľúto, že sa viac nevenoval maloletým deťom v minulosti. Potvrdil, že bral drogy a k tejto činnosti sa aj vracal, pričom urobil veľa chýb, aj čo sa týka toho, že vykonával krádeže. Túto situáciu zhodnotil tak, že si neuvedomoval čo robí a takýmto spôsobom deťom ublížil. Vyjadril sa, že nevie prečo by sa malo deťom meniť priezvisko.

29. Odvolací súd konštatuje, že v tomto konaní bolo riešené len udelenie súhlasu jednému z rodičov na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého, a nie samotné rozhodovanie o takejto zmene, ktoré

patrí do výlučnej právomoci správneho orgánu (t. j. že je predmetom administratívnoprávneho konania) / Uznesenie ÚS SR z 13. marca 2013, č. k. I. ÚS 159/2013-12/.

30. Podľa prvej vety čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

31. V zmysle § 28 ods. 2 zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia, a preto obidvaja rodičia sú oprávnení a povinní svoje maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, samozrejme, pokiaľ tieto rodičovské práva a povinnosti neboli rozhodnutím súdu obmedzené alebo pokiaľ súd rodičov týchto práv a povinností nepozbavil alebo ich výkon nepozastavil.

32. Podľa § 35 zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

33. Odvolací súd konštatuje, že prvoinštančný súd vyhovel návrhu matky a nahradil súhlas otca na podanie žiadosti o zmenu priezviska. V zásade videl existenciu vážnych dôvodov, ktoré podľa zistení prvoinštančného súdu pramenili zo skutočnosti, že biologický otec vlastným zavinením znemožnil, aby sa mohol o deti starať a neexistuje citový vzťah medzi deťmi a ním. Je momentálne vo výkone trestu odňatia slobody a viedol neusporiadaný život. Súd konštatoval existenciu nového zväzku matky s jej terajším manželom D. R. (nar. XX.X.XXXX), za ktorého sa vydala dňa 5.6.2020. Súd prihladol aj na vyjadrenie samotných maloletých, ktoré sa chcú volať po terajšom manželovi ich matky. Súd zistil, že deti vnímajú, že biologickým otcom je iný muž, ale ako otca teraz vnímajú muža, s ktorým sú v každodennom styku. Biologický otec sa na výžive maloletých detí nijako nepodieľa.

34. Odvolací súd uvádza, že zmena priezviska je v zmysle ustanovenia § 35 Zákona o rodine podstatnou otázkou výchovy maloletého dieťaťa, o ktorej rodičia vždy rozhodujú spoločne bez ohľadu na to, či je alebo nie je dieťa zverené jednému z nich do osobnej starostlivosti. Pokiaľ sa o podstatnej otázke výchovy maloletého dieťaťa rodičia nedokážu dohodnúť, rozhodne na návrh niektorého z nich súd. Súd tak rozhoduje o nahradení vôle, resp. súhlasu druhého rodiča, čo pri zmene priezviska znamená, že rozhoduje o udelení súhlasu k podaniu žiadosti o zmenu priezviska na administratívny úrad.

35. Podľa názoru odvolacieho súdu prvoinštančný súd pri rozhodovaní dostatočne nezobral do úvahy skutočnosti, ktoré sú na strane otca a ním presadzovaného záujmu maloletých detí na tom, aby ich priezvisko zostalo zachované. Nemožno prehliadnuť, že otec o deti a o ich budúcnosť záujem má, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu vyjadril nielen v podanom odvolaní, ale aj počas konania pred súdom na pojednávaní. Otázka, či v skutočnosti taký záujem má je otázkou dokazovania. Záujem otca prezentovaný tým, že poslal deťom pohľadnice sporný nebol. Uvedené síce samo o sebe nestačí, ale treba skúmať dôvody, a potencialitu vzťahu medzi deťmi a otcom tak, aby bol najlepšie identifikovaný záujem maloletých.

36. Taktiež prvoinštančný súd dostatočne nezisťoval vplyv matky na vzťah detí k otcovi, keď sa tento okrem iného vyjadril, že maloletá E. mu povedala, že matka jej zakázala s otcom volať. Uvedené môže mať bezpochyby vplyv na objektívnosť vyjadrení maloletých detí, ktoré súd zobral do úvahy a časť nosných úvah o dôvodnosti návrhu. Potom vyjadrenie otca, že po rozsudku mu kontakt s deťmi umožnený bol je indikátorom opodstatnenosti vyššie uvedeného. Inými slovami potrebné bolo vyhodnocovať záujem detí komplexne. Z obsahu toho, čo otec maloletých detí v konaní verbalizoval, podľa názoru odvolacieho súdu vyplynulo, že rozpoznával záujem maloletých detí mať doterajšie priezvisko. Hoci je pravdou, že momentálne sa deťom venovať nemôže v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody, jeho túžba po náprave bola prejavovaná a prítomná. Otázka je, či postačuje v svetle ďalších okolností, ktoré majú tvoriť závery o najlepšom záujme detí na vyriešení tejto otázky.

37. Odvolací súd tiež konštatuje, že otec maloletých detí prišiel o dennodenný kontakt s deťmi, čo je jeho daň za spôsob života, ktorý viedol a pre ktorý matka oprávnene hľadala šťastie a stabilitu rodinného života u iného muža. Uvedené ale bez ďalšieho neznamena, že deti majú sledovať priezvisko nového partnera (manžela). Bolo namieste konštatovať, že aktuálne je stabilným prostredím pre deti prítomnosť manžela matky v rodine, ktorú spoločne založili, čo zabezpečí aktuálnu potrebu stabilného prostredia. Taktiež je treba povedať, že stabilita prostredia pre deti je zabezpečená v novej rodine aj za situácie,

že deťom zostane pôvodné priezvisko. Výslovná potreba spojitosti medzi riadnym rodinným zázemím „novej rodiny“ a rovnakým priezviskom v svetle vykonaného dokazovania zisťovaná dostatočne nebola. Prvoinštančný súd tiež v súvislosti s aktuálnou potrebou súhlasu s podaním žiadosti na zmenu priezviska nevyhodnocoval skutočnosť, že predmetný návrh bol podaný len jeden mesiac od uzavretia manželstva matky s pánom R.. Hoci prvoinštančný súd zistil, že vzťah matky a pána R. trval predtým 1,5 roka a poznali sa oveľa dlhšie, práve skutočnosť, že sobášom matky a pána R. matka prijala jeho priezvisko, bolo potrebné vyhodnocovať čiastkovú okolnosť dôvodnosti návrhu na zmenu priezviska v svetle krátkého manželského spolužitia matky s pánom R..

38. Ak zdrojom záveru súdu o vyhovení návrhu boli aj vyjadrenia samotných maloletých detí, potom nebolo dostatočne zisťované v čom mal spočívať „výsmech“ detí v materskej škôlke u maloletej E.. Určite je rozdiel, ak má byť dôvodom zmeny priezviska skutočnosť, že „nový“ otec má iné priezvisko ako dieťa, ktoré vychováva a skutočnosť, ak aktuálne priezvisko je predmetom posmechu pre jeho obsah, či význam (napr. hanlivé priezvisko a pod.). Z uvedeného pohľadu prvoinštančný súd nevykonal dostatočné zisťovanie skutočného stavu.

39. Možným poznatkom súdu o vzťahu otca, úprimnosť jeho slov o záujme o maloleté deti je aj vyjadrenie rodičov otca, ktorých výsluch v tomto konaní je na mieste vykonať. Skutočnosť, že maloleté deti majú vzťah k rodičom otca, ktorých aj navštevujú, môže odpovedať na otázky ohľadne jeho záujmu o deti prejavovaného inak ako priamo voči deťom, resp. cez matku maloletých detí. Cenným poznatkom pre súd bude aj záujem otca prejavovaný po vyhlásení napadnutého rozsudku.

40. Odvolací súd uvádza, že určiť priezvisko (meno) dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov, pričom pri určení priezviska dieťaťa treba zachovať zásady, podľa ktorých určiť priezvisko dieťaťa je právom obidvoch rodičov. Maloleté dieťa má v zásade priezvisko svojho rodiča a k zmene priezviska maloletého môže dôjsť len zákonom predpísaným spôsobom. Je treba zdôrazniť, že na povolenie zmeny priezviska nie je právny nárok a podľa dlhodobej judikatúry súdov súd dá súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov (proti vôli druhého rodiča) len vtedy, ak sú na to závažné dôvody, ak si napríklad rodič, ktorého priezvisko dieťa má, neplní povinnosti voči dieťaťu, neprejavuje oň záujem a zrejme stratil k nemu citový vzťah alebo z iného vážneho dôvodu nie je v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby sa u neho udržiaval a prehlboval pocit spolunáležitosti s týmto rodičom.

41. Taktiež je nutné zdôrazniť, že aj pri rozhodovaní o takomto návrhu je nevyhnutné brať zreteľ na záujem maloletých detí, ktorý je základným východiskom pri posudzovaní dôvodnosti udelenia súdneho súhlasu so zmenou priezviska druhému z rodičov, ako predpoklad na riadne podanie žiadosti na zmenu priezviska na administratívnom úrade. Záujem dieťaťa je nutné „čítať“ nielen z pohľadu obsahu žiadosti jedného z rodičov, poprípade vyjadrení maloletých, ale treba citlivo skúmať argumenty toho rodiča, ktorý so zmenou priezviska nesúhlasí. Zmenou priezviska maloleté deti síce neprichádzajú o rodiča s právami a povinnosťami rodiča, ale strácajú základný formálny rodový identifikátor k rodičovi. Deti sa rodia rodičom s tým, že výber jedného a druhého rodiča navzájom predpokladá prirodzenú afiláciu týchto dvoch ľudí s predpokladom, že spoločným (minimálne uzročeným) rozhodnutím mať spoločné dieťa, a želateľne a najčastejšie deti prijímajú dohodnuté spoločné priezvisko rodičov. Biologický rodič navždy zostane biologickým rodičom, dokonca aj vtedy, keď by o rodičovské práva prišiel. Záleží na rodičoch do akej miery budú prítomní v živote detí a to od jedného pólu, kedy sa rodičia vrúcnou, s láskou a prítomne o deti starajú, cez problémové vzťahy prítomnosti rodičov v živote detí, až po bezcitné odvrhnutie detí a všeobecný nezáujem o deti.

42. Otázkou zostáva, či záujem maloletých detí (E., nar. XX.XX.XXXX a A., nar. XX.XX.XXXX) a vzťah k biologickému otcovi a naopak odôvodňuje v tomto konkrétnom prípade konštatovať existenciu vážnych dôvodov pre udelenie súhlasu na podanie návrhu na zmenu priezviska na priezvisko aktuálneho manžela matky, pána R..

43. Odvolací súd teda poukazuje na potrebu zohľadniť pri komplexnom posudzovaní záujmu detí postoj biologického otca k deťom, ktorý je z pohľadu záujmu detí mať a poznať biologického otca prvorodý. Taký postoj je treba vyhodnotiť v svetle najlepšieho záujmu maloletých detí. Uvedené je treba zisťovať prostredníctvom komplexného posúdenia vyjadrení maloletých detí (posúdiť stav a dôvody tvrdeného nezájmu detí o otca matkou ako aj ich vyhodnotiť) ako aj prostredníctvom výsluchu rodičov otca.

44. Odvolací súd len na záver dodáva, že celkom nejde len o to, že „citový vzťah medzi maloletými deťmi a ich biologickým otcom neexistuje“, ale aj o to, že je v záujme detí mať skutočnú potencialitu vzťahu k biologickému otcovi, ktorej indikátorom existencie je verbalizovaný záujem biologického otca na zachovaní priezviska maloletých detí, konkrétne E., ktorá má 6 rokov a A., ktorý má 4 roky. Záver o záujme maloletých detí (na udelení alebo neudelení súhlasu so zmenou priezviska) je treba zisťovať komplexne v súlade s vyššie uvedenými úvahami.

45. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej.

46. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).